

Motion till riksdagen 2009/10:K252

av **Staffan Danielsson och Maria Kornevik
Jakobsson (c)**

Förbud mot opinionsundersökningar dagarna före riksdagsvalet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett förbud mot opinionsundersökningar dagarna före riksdagsvalet.

Motivering

Demokratin är en grundpelare i Sverige och i stora delar av världen. Dess livsluft är yttrandefrihet, debatt och fria val.

Opinionsundersökningar av alla de slag är ett viktigt medel för att i den allmänna debatten spegla människors åsikter. Eventuella begränsningar i rätten att göra och presentera opinionsundersökningar om befolkningens partisympatier inför ett val borde egentligen vara en otänkbar åtgärd. Ändå förekommer det i andra demokratiska länder ett lagstiftat förbud mot att undersöka hur partisympatierna fördelar sig dagarna innan parlamentsvalet.

Motiven är att de olika undersökningarna från olika uppdragsgivare och utförare, som genomförts med olika metoder, upptar ett oproportionerligt stort utrymme i den politiska debatten och faktiskt kan påverka hur en del medborgare väljer att rösta.

Dessa avigsidor märks allt tydligare även i den svenska valdebatten med en rad undersökningar presenterade några dagar före valet 2006, någon dagen före valdagen, och 2010 kanske någon eller några också kommer att presenteras på själva valdagen. Lördagsundersökningen i valet 2006 visade på en vindkantring i opinionen och kan ha påverkat röstandet på söndagen.

Vi föreslår mot denna bakgrund att riksdagen uppdrar åt regeringen att utreda och belysa denna frågeställning om ett eventuellt förbud mot att genomföra partipolitiska opinionsundersökningar dagarna innan riksdagsvalet.

Fel! Okänt namn på

Vi motionerade i denna fråga även 2006. Civilutskottet hänvisade då till regeringsformen:

Regeringsformens andra kapitel innehåller bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter. Varje medborgare är enligt 1 § gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet och informationsfrihet. Yttrandefrihet definieras som frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Informationsfrihet definieras som frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden. De nämnda fri- och rättigheterna får i viss utsträckning begränsas genom lag. Begränsning får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.

Och civilutskottet avstyrkte vår motion med detta kärnfulla konstaterande:

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att en begränsning av opinionsundersökningar under valrörelser och av rätten att publicera sådana undersökningar inte kan åstadkommas utan att komma i konflikt med grundlagsreglerna om yttrandefrihet, informationsfrihet och tryckfrihet.

Vi anser denna slutsats alltför kategorisk. Riksdagen kan i viss utsträckning begränsa yttrande- och informationsfriheten om det görs för att tillgodose ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Uppenbarligen resonerar parlamenten i andra demokratier på samma sätt genom att faktiskt förbjuda opinionsundersökningar dagarna före ett val.

Vi menar att nackdelarna med alltfler opinionsundersökningar nära inpå valet och på själva valdagen är så pass stora att regeringen verkligen bör utreda och belysa denna frågeställning.

Stockholm den 22 september 2009

Staffan Danielsson (c)

Maria Kornevik Jakobsson (c)